

Lecturile *estetilor*

Antologie de texte literare

Clasa a II-a

*În conformitate cu programa școlară
aflată în vigoare*

Editura KOOB

Cuprins

<i>Concertul în luncă</i> de Vasile Alecsandri	3
<i>Primăvara</i> de Vasile Alecsandri	6
<i>Iarna</i> de Vasile Alecsandri	8
<i>Sfârșitul iernei</i> de Vasile Alecsandri	10
<i>Dimineața</i> de Vasile Alecsandri	11
<i>Câinele și câțelul</i> de Grigore Alexandrescu	12
<i>Vizită...</i> de Ion Luca Caragiale	14
<i>Băbico</i> de Ion Luca Caragiale	21

<i>Jucăriile celui cuminte</i> de George Coșbuc	31
<i>Concertul primăverii</i> de George Coșbuc	33
<i>Jarna pe ulită</i> de George Coșbuc	36
<i>Nuntă în codru</i> de George Coșbuc	42
<i>Dănilă Prepeleac</i> de Ion Creangă	49
<i>Soacra cu trei nurori</i> de Ion Creangă	68
<i>Două poloboace</i> de Alecu Donici	80
<i>Racul, broasca și știuca</i> de Alecu Donici	81
<i>Revedere</i> de Mihai Eminescu	82

<i>Crăiasa din povești</i> de Mihai Eminescu	85
<i>Colinde, colinde</i> de Mihai Eminescu	87
<i>Lacul</i> de Mihai Eminescu	88
<i>Ce te legeni...</i> de Mihai Eminescu	90
<i>Borta vântului</i> de Mihai Eminescu	91
<i>Nelu</i> de Elena Farago	95
<i>De ziua mamei</i> de Elena Farago	96
<i>Doi frați cuminti</i> de Elena Farago	97
<i>În ziua de Paști</i> de Elena Farago	99

<i>Ficosul</i>		
de Emil Gârleanu		100
<i>Cântăretul</i>		
de Emil Gârleanu		102
<i>Musafirul</i>		
de Emil Gârleanu		104
<i>Voinicul!</i>		
de Emil Gârleanu		107
<i>Cucosul</i>		
de Emil Gârleanu		109
<i>Stejarul</i>		
de Octavian Goga		112
<i>Toamnă</i>		
de Octavian Goga		114
<i>April</i>		
de Ștefan Octavian Iosif		115
<i>Revedere</i>		
de Ștefan Octavian Iosif		116

<i>Lumea lor!</i> de Ștefan Octavian Iosif	117
<i>Aleodor împărat</i> de Petre Ispirescu	119
<i>Porcul cel fermecat</i> de Petre Ispirescu	130
<i>Doi fete cu stea în frunte</i> de Ioan Slavici	148
<i>Joaneea mamei</i> de Ioan Slavici	163
<i>Bunica</i> de Barbu Ștefănescu-Delavrancea	180
<i>Bunicul</i> de Barbu Ștefănescu-Delavrancea	185
<i>Palatul de cleștar</i> de Barbu Ștefănescu-Delavrancea	190
<i>Zi de vară</i> de George Topîrceanu	201

<i>Aeroplanul</i> de George Topîrceanu	203
<i>Cântec</i> de George Topîrceanu	204
<i>La Paști</i> de George Topîrceanu	205
<i>În ajunul Crăciunului</i> de Alexandru Vlahuță	207
<i>Mica sirenă</i> de Hans Christian Andersen	210
<i>Bradul</i> de Hans Christian Andersen	245
<i>Lebedele</i> de Hans Christian Andersen	260
<i>Printul-broscoi</i> de Frații Grimm	286
<i>Gâsca de aur</i> de Frații Grimm	292

<i>Rapunzel</i> de Frații Grimm	299
<i>Croitorasul cel viteaz</i> de Frații Grimm	305
<i>Degetel</i> de Charles Perrault	318
<i>Heidi (fragment)</i> de Johanna Spyri	332

Primăvara

de Vasile Alecsandri

A trecut iarna geroasă,
Câmpul iar a înverzit!
Rândunica cea voioasă
La noi iarăși a sosit.

Dintr-o creangă-n alta zboară
Sturzul galben, aurit;
Salutare, primăvară!
Timp frumos, bine-ai venit!

Turturelele se-ngână,
Mii de fluturi vezi zburând
Și pe harnica albină
Din flori miere adunând.

Cântă cucu-n dumbrăvioară
Pe copacul înflorit,
Salutare, primăvară!
Timp frumos, bine-ai venit!

Iarna

de Vasile Alecsandri

Din văzduh cumplita iarnă cerne norii de zăpadă,
Lungi troiene călătoare adunate-n cer grămadă;
Fulgii zbor, plutesc în aer ca un roi de fluturi albi,
Răspândind fiori de gheață pe ai țării umeri dalbi.

Ziua ninge, noaptea ninge, dimineața ninge iară!
Cu o zale argintie se îmbracă mândra țară;
Soarele rotund și palid se prevede¹ pintre nori
Ca un vis de tinerețe pintre anii trecători.

Tot e alb pe câmp, pe dealuri, împregiur, în depărtare,
Ca fantasme albe plopii înșirați se perd în zare,
Și pe-ntinderea pustie, fără urme, fără drum,
Se văd satele perdute sub clăbuci albi de fum.

Dar ninsoarea încetează, norii fug, doritul soare
Strălucește și dismiardă oceanul de ninsoare.
Iată-o sanie ușoară care trece peste văi...
În văzduh voios răsună clinchete de zurgălăi.

¹ A se prevedea – (aici) a se întrezări.

Bibico

de Ion Luca Caragiale

Nouă ceasuri și nouă minute... Peste șase minute pleacă trenul. Un minut încă și se-nchide casa. Repede-mi iau biletul, ies pe peron, alerg la tren, sunt în vagon... Trec de colo până colo prin coridor, să văz în care compartiment aş găsi un loc mai comod... Aci. O damă singură, și fumează, atât mai bine! Intru și salut, când auz o mârâitură și văz apărând dintr-un paneraș de lângă cocoana capul unui cățel lățos, plin de funde de panglici roșii și albastre, care-ncepe să mă latre ca pe un făcător de rele intrat noaptea în iatacul stăpânii-si.

— Bùbico! zice cocoana... șezi mumos, mamă!
„Norocul meu – gândesc eu – să trăiesc bine!...
Lua-te-ar dracul de javră!”

Bùbico se liniștește puțin; nu mai latră; își re-trage capul în paneraș, unde i-l acopere iar cocoana cu un tărtănaș de lână roșie; dar tot mârâie înfundat... Eu, foarte plictisit, mă lungesc pe canapeaua din fața cocoanii și-nchiz ochii. Trenul a pornit... Prin coridor umblă pasajeri și vorbesc. Bùbico mârâie arțăgos.

— Biletele, domnilor! zice conductorul, intrând cu zgomot în compartimentul nostru.

Acum Bùbico scoate capul foarte sus și, vrând să sară afară de la locul lui, începe să latre și mai grozav ca adineaori. Eu întind biletul meu conductorului, care mi-l perforează. Conductorul face un pas către cocoana, care-și caută biletul ei în săculețul de mână, pe când Bùbico latră și chelălăie disperat, smucindu-se să iasă din paner.

— Bùbico! zice cocoana, șezi mumos, mamițo!

Și-ntinde biletul. Când mâna conductorului s-a atins de mâna cocoanei, Bùbico parc-a-nnebunit. Dar conductorul și-a terminat treaba și iese. Cocoana își învelește favoritul mângâindu-l „mumos”; eu mă lungesc la loc închizând ochii, pe când Bùbico mârâie înfundat ca tunetul care se tot depărtează după trecerea unei grozave furtuni. Acum nu se mai aude deloc. Dar auz hârșâitul unui chibrit: cocoana își aprinde o țigaretă... Încă nu mi-e somn. De ce n-aș aprinde și eu una? A!

de degrabă să nu pierz trenul, am uitat să-mi iau chibrituri. Dar nu face nimic... S-o rog pe mamița lui Bùbico... Scot o țigaretă, mă ridic și dau să m-apropiu de cocoana. Dar n-apuc să fac bine o mișcare, și Bùbico scoate capul lătrându-mă mai furios decât pe conductor; latră și chelălăie și tușește și...

— Bùbico – zice cocoana – șezi mumos, mamițico!

„Lovi-te-ar jigodia, potaia dracului!” zic în gândul meu. N-am văzut de când sunt o javră mai antipatică și mai scârboasă... Dacă aș putea, i-aș rupe gâtul.

În zbieretele desperate ale lui Bùbico, mamița îmi dă s-aprind. Îi mulțumesc și m-așez în locul cel mai depărtat din compartiment, de teamă că n-am să mai pot rezista pornirii și am să-i trag la cap când și l-o mai scoate din paner.

— Frumușel cățel aveți, zic eu cocoanii, după câteva momente de tăcere; da' rău!

— Aș! nu e rău, zice cocoana; până se-nvață cu omul; dar nu știți ce cuminte și fidel este, și deștept! Ei bine! e ca un om, frate! doar că nu vorbește...

Apoi către paner, cu multă dragoste:

— Unde-i Bùbico?... Nu e Bùbico!...

Din paner se aude un miorlăit sentimental.

— Să-i dea mama băiețelului zăhărel?... Bùbico! Bùbi!!

Băiețelul scoate capul cu panglicuțe... Mamița-l degajează din țoalele în cari dospește-nfășurat

și-l scoate afară. Bùbico se uită la mine și mârâie-n surdină. Eu, apucat de groază la ideea că nenorocitul ar încerca să mă provoace, zic cocoanei:

— Madam'! pentru Dumnezeu, țineți-l să nu se dea la mine! eu sunt nevricos, și nu știu ce-aș fi în stare... de frică...

Dar cocoana, luând în brațe pe favorit și mângâindu-l cu toată duiosia:

— Vai de mine! cum crezi d-ta?... Noi suntem băieți cumiți și binecrescuți... Noi nu suntem moșjici ca Bismarck...

— Ha? zic eu.

— Bismarck al ofițerului Papadopolinii.

Dându-mi această explicație, cocoana scoate din săculețul de mână o bucățică de zahăr:

— Cui îi place zăhărelul?...

Bùbico (făcând pe bancă sluj frumos, cu toată cletinătura vagonului):

— Ham!

— Să-i dea mamițica băiatului zăhărel?

Bùbico:

— Ham! Ham!

Și apucă bucățica de zahăr și-ncepe s-o ronțăie... Cocoana scoate din alt săculeț o sticlă cu lapte, din care toarnă într-un pahar; apoi:

— Cui îi place lăptic?

Bùbico (lingându-se pe bot):

— Ham!

— Să-i dea mamițica lăptic băiatului?

Bùbico (impacient):

— Ham! Ham!

„Ah! suspin eu în adânc; lua-te-ar hengherul, Bùbico!”

Dar cocoana apropie paharul aplecat de botul favoritului, care-ncepe să lăpăie, și lăpăie, și lăpăie, până când un pasajer se arată la ușa compartimentului nostru, uitându-se-năuntru. Bùbico se oprește din lăpăit și se pornește să latre ca o fiară, cu ochii holbați și mușcând în sec și clătănind din dinți, și tușind și...

„Vede-te-aș la Babeș, jigăraie îndrăcită!” gâdesc eu, și prin mintea mea încep să treacă fel de fel de idei, care de care mai crudă și mai infamă.

Pasajerul s-a retras de la geam. Bùbico s-a potolit. Cocoana toarnă iar lapte-n pahar și bea și dumneei. Eu simt cum mă năvălesc, din ce în ce mai irezistibile, ideile negre.

— A propos — zic eu — madam', vorbeați adineaori de Bismarck... al...

— Al ofițerului Papadopolinii...

— Ei! Ce e Bismarck?

— Un dulău de curte... Era să mi-l omoare pe Bùbico... Papadopolina are o cățelușă, Zambilica, foarte frumușică! șade alături de mine; suntem prietene; și dumnealui (arată pe Bùbico), curte teribilă! (Către Bùbico:) Craiule!... (Către mine:) Mizerabila de servitoare, o dobitoacă! i-am spus, când l-a dus afară de dimineață — că nu știi ce curat e! — zic: „Bagă de seamă să nu scape, să se ducă iar la Papadopolina, că-l rupe Bismarck...” dulăul ofițerului, care șade cu chirie la ea. (Tușește cu mult înțeles.) Eu nu știu ce făceam pân casă,

când auz afară chelălăituri și țipete... Strig: „Bùbico! Bùbico! unde e băiatul?” Alerg... Mi-aducea dobitoaca pe brațe; d-abia-l scosese ea și Papadopolina și soldatul ofițerului din gura dulăului. Ce să-l vezi?... tăvălit, leșinat și moale ca o cârpă. Zic: „Vai de mine! moare băiatul!” Strobește-l cu apă! dă-i cu odicolon la nas!... Ce-am pățimit, numai eu știu... Două săptămâni a zăcut... Am adus și doftor. Da-n sfârșit, slavă Domnului! a scăpat... (Către Bùbico:) Mai merge la Zambilica băiatul?

Bùbico:

— Ham!

— Să te mănânce Bismarck... craiule!

— Ham! ham!

Și sare de pe bancă jos în vagon și apucă spre mine.

— Cocoană! strig eu, ridicându-mi picioarele; eu sunt nevriscos, să nu se dea la mine, că...

— Nu, frate! zice cocoana, nu vezi că vrea să se-mprietenească? Așa e el: numaidecât simte pe cine-l iubește...

— A! zic eu, având o inspirație infernală; a! simte pe cine-l iubește... vrea să ne-mprietenim!... Bravo!

Și pe când cățelul se apropie să mă miroasă, iau un pachetel de bonboane, pe cari le duc în provincie, la un prietin; îl deschid, scot un bonbon și, întinzându-l în jos, cu multă blândețe:

— Cuțu, cuțu! Bùbico băiatul! Bùbi!

Bùbico, dând din coadă, se apropie mai întâi

cu oarecare sfială și îndoință, apoi, încurajat de blândețea mea, apucă frumos bonbonul și-ncepe să-l clefăie.

— Vezi că v-ați împrietinit! zice cocoana cu multă satisfacție de această apropiere.

Apoi îmi spune genealogia favoritului... Bùbico este copilul lui Garson și al Gigichii, care era soră cu Zambilica a Papadopolinii, ceea ce, care va să zică, însemnează că Zambilica este mătușa lui Bùbico după mamă... În timp ce cocoana-mi povestește, eu, înfrânându-mi aversiunea și dezgustul în favoarea unui scop înalt, întrebuițez cele mai înjositoare mijloace spre a intra în bunele grații ale nepotului Zambilichii. Și-n adevăr, Bùbico se tot apropie de mine, până se lasă să-l iau în brațe. Simt că mi se bate inima de teamă ca nu cumva, printr-o mișcare, ori privire, să trădez un plan mare ce l-am croit în adâncul conștiinței mele. Cocoana nu se poate mira îndestul de prietenia ce-mi arată Bùbico, pe când eu cultiv cu stăruință această prietenie atât de scumpă mie, prin mângâieri și bonboane.

— Ei vezi! cum v-ați împrietenit... Ce e, Bùbico? ce e, mamă? iubești pe domnul? da?

Și Bùbico răspunde, gudurându-se-n brațele mele:

— Ham!

— Așa? ai trădat-o, care va să zică, pe mamiți-ca?... craiule!

Bùbico:

— Ham! Ham!

— Trebuie să fii om bun! Nu trage el la fitecine...

— Firește, coconiță; simte cănele; are instinct.

Când zic acestea, iată că trenul se oprește în Crivina. Pe peron se aud lătrături și ceartă de câni. Bùbico dă să se smucească din brațele mele; eu îl țiu bine; el începe să latre îndârjit către fereastra vagonului. Trenul pornește iar, și Bùbico, întorcând capul către partea de unde s-aude depărtându-se cearta semenilor lui, latră mereu; eu îl mângâi, să-l potolesc; el, când nu se mai aude nimic, ridică botul spre tavan și începe, în brațele mele, să urle... în brațele mele!

„Ah! Bùbico – zic eu în sine-mi, mângâindu-l frumos – de capu-ți!... vedea-te-aș mănuși!”

Dar Bùbico urlă mereu.

— Doamnă, zic eu, rău faceți că-l țineți așa de aproape pe Bùbico și acoperit așa în căldură, poate să turbeze... Chiar așa, aici e prea cald.

Și zicând acestea, mă scol cu Bùbico-n brațe și m-apropiu de fereastra vagonului. Pun pe Bùbico binișor jos lângă mamița lui, și cobor geamul, aplecându-mă să respir. Afară, noapte neagră ca și ideile mele.

— Bine faci! să mai iasă fumul de țigară, zice cocoana.

Intrăm pe podul Prahovii... Mă-ntorc, iau o bonboană, i-o arăt lui Bùbico, care s-apropie de mine bâțâind frumușel din coadă.

„Pe memoria lui Plutone¹ și a fidelului său

¹ Pluton (Pluto sau Hades) – zeu al lumii subterane, al Infernului și al morții.

Cerber¹! zic eu în gând; jur că au mințit acei cari au cântat instinctul cânilor! E o minciună! Nu există!”

Bùbico îmi ia bonboana; îl iau în brațe și mă dau lângă fereastră, ridicându-l în dreptul deschizăturii. Aerul răcoros, trecându-i pe la bot, face mare plăcere lui Bùbico. Scoate limba și respiră din adânc.

— Să nu-l scapi pe fereastră!... pentru Dumn...

Dar n-apucă mamița să rostească-ntreg sfântul nume al creatorului, și Bùbico dispăre ca un porumbel alb în neagra noapte, înapoi spre București, zburând — la Zambilica, probabil. Măntorc cu fața spre cocoana și, prezentându-i mâinile goale, strig exasperat:

— Doamnă!

Un răcnet!... A-nnebunit cocoana!

— Repede, doamnă, semnalul de alarmă!

O duc la semnal și o-nvăț cum să-l tragă. Pierdută de durere, execută mișcarea cu o supremă energie. Trenul, stop! pe loc. Cletinătură colosală. Emoție generală-ntre pasajeri.

— Cine? cine a dat alarma?

— Dumneaei! zic eu către personalul trenului, arătând pe cocoana leșinată.

Trenul se pune din nou în mișcare. La Ploiești, cocoana s-a deșteptat din leșin; zdrobită de nenorocire, trebuie să răspundă la procesul-verbal ce i se dresează pentru întrebuințarea semnalului. Pe când, în mijlocul pasajerilor grămădiți, cocoana se

¹ Cerber – animal mitologic ce păzește intrarea în Infern, imaginat ca un câine cu trei capete.

jelește, eu m-apropiu de urechea ei și, c-un rânjet diabolic, îi șoptesc răspicat:

— Cocoană! eu l-am aruncat, mânca-i-ai coada!

Ea leșină iar... Eu trec ca un demon prin mulțime și dispar în noaptea neagră...